

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

HLAS

صَلَاة

الجماعة الدينية الاسلامية في جمهورية تشكوسلوفاكيا

MOSLIMSKÉ NÁBOŽENSKÉ OBCE PRO ČECHY A MORAVU

- Ročník 3
- Číslo 4.-5.

RABI UL EUVEL 1358 Květen 1939

Zeitung der Moslemischen Religionsgemeinde für Böhmen und Mähren
Organe de la Communauté religieuse musulmane de Bohême et Moravie

Redakce a administrace

Rédaction: Praha XIX., třída krále Alexandra 20.

M. M. Pickthall (Anglie):

Žena v Islamu.

Islam neponížil ženy závojem ani jinými obyčejí. Je k nim pln laskavostí, přeje jejich vzdělání a vývoji. Ovšem si nepřeje ani neočekává, aby se připodobňovaly mužům, neboť uznává při společné duchovní a intelektuální rovnosti pohlaví fysickou odlišnost ženy. Je pravda, že se západní názor na ženu a na otázku pohlaví radikálně liší od moslimského názoru po mnohých stránkách, avšak nikoli tak, jak si obvykle Evropané představují podle povrchního pozorování moslimského života. Islamské manželství není svátostí, podrobující ženu muži, nýbrž občanská smlouva mezi rovnými, vypověditelná s obou stran, častěji ovšem z vůle mužovy. Příkazy Koranu naznačují její povahu, podávají direktivy a ukládají hranice, jichž nutno šetřiti, Islam, náboženství lidského pokroku, nesměruje k stagnaci nebo zpátečnictví, útisku nebo zotročování těla či ducha, nýbrž vždy jen k pokroku, rovnoprávnosti a emancipaci.

Bylo řečeno, že islamský názor na ženu je názor mužský, kdežto křesťanský názor na ženu ženský. Přívrženci sentimentálního ideálu božského ženství jsou náchylni podceňovati lidský význam moslimského stanoviska a prohlašovati, že Islam snížil sociální a mravní postavení východní ženy a přivodil její osobní degradaci. Historická skutečnost je tato: Prorok Islamu je největším feministou, jakého kdy svět viděl. Pozvedl že-

nu z největšího ponížení k úrovni, nad níž možno jíti dále jen v teorii. Přisuzuje ženě přesně vymezené čestné místo a nařizuje mužům zacházeti se ženou vlídně a uctivě. »Práva žen jsou posvátná« — praví Mohamed. »Hleďte, aby byla ženám zachována práva, kterých se jim dostalo«. »Ráj leží u nohou matek«. »Rozvod jest věc zákonná, ale Bohu není milá«. »Nejllepší z vás je ten, kdo se nejlépe chová k své ženě«. V Koranu jsou rovněž četná místa podobná těmto.

Moslimský názor na ženu byl na Západě tak znetvořen, že dosud trvá v Evropě i Americe mínění, že moslimové pokládají ženy za tvory bez duše. V Koranu se nečiní rozdíl mezi obojím pohlavím v poměru k Bohu. Oběma se slibuje stejná odměna za dobré a stejný trest za špatné chování. Pouze ve vzájemném poměru se činí rozdíl — rozdíl, který skutečně existuje — to jest rozdílnost funkcí.

Většina západních spisovatelů vytýká našemu náboženství, že nepřikazuje přísného jednoženství. Samo poslání proroka Mohameda bylo bráno v pochybnost jen proto, že měl několik žen. Chtěl bych zdůrazniti, že v celých dějinách není skvělejšího příkladu jednoženského manželství nežli 26 let trvající šťastné manželství Mohamedovo s Chátidží. Mohamed podal příklad dokonalého monogamického svazku a podal také příklad dokonalého mnohoženského manželství. Lec-

kdy se mluví o tom, jako by mnohoženství bylo zřízením Islamu. Trvalo i v křesťanství několik století po Kristu. Je to vrozená lidská slabost, s níž nutno počítati a je v zájmu mužů i žen (hlavně v zájmu žen), aby byla regulována. Přísné jednoženství nebylo ve skutečnosti nikdy přísně zachováno v západních zemích, ale k vůli fetiši jednoženství bezpočet žen a jejich dětí byl obětován krutému utrpení. Islam kácí všechny fetíše a proto zničil i fetišismus zbožnění ženy, který pěstuje Evropa zároveň s degradací žen.

Islamská soustava, je-li důsledně prováděna, odklízí nebezpečí svůdnictví, hrůzy prostituce a tvrdý osud, kterému propadá tolik žen a dětí na západě v důsledku tajně provozovaného mnohoženství evropských mužů. Zásadou Islamu jest, že muž je plně odpovědný za své chování ke každé ženě i za důsledky svého chování. Islam odklízí zároveň romantiku, kterou západní spisovatelé obetkali pohlavní obcování, a to je zcela v pořádku, neboť nemusíme truchliti nad ztrátou této romantické illuse. Vezměte na příklad moderní evropskou literaturu a shledáte, že jako cíl mužova života se líčí láska k ženě — v ideální formě láska k jediné ženě, k »vyvolené«, kterou muž nachází, když vystřídal několik jiných. Tato láska se představuje jako »spojení duší« a jako cíl života. To odporuje zdravému smyslu. Je to nmysl.

Učení Islamu jest zcela rozdílné. Islam nepopírá sympatie ani lásky. Tvrdí však, že každá lidská duše jest osamocená od kolébky do hrobu, leda že by se byla přiblížila k Bohu. Jest svobodná a na žádné jiné lidské duši závislá; má svou vlastní odpovědnost, musí nésti své vlastní břímě a nalézt svou vlastní cestu k Bohu uprostřed povinností a starostí života. Po té stránce není rozdílu mezi mužem a ženou. V manželství není splynutí osobností, každá zůstává svéráznou a nezávislou. Uzavřely prostě smlouvu o konání určitých vzájemných povinností, smlouvu, která může býti vzájemnou úctou a láskou posvěcena a učiněna trvalou. Manželství není svátostí, nemá v sobě mystické ceny, tím méně je porobou. Je to civilní smlouva mezi dvěma služebníky Božími, jimž byla uložena vzájemná láska, stanovena vzájemná práva a zachovávání určitých pravidel cti a slušnosti. Nedovedou-li cítiti lásku a mají-li obavu, že přestoupí pravidla, smlouva by měla vypršeti. Žena podržuje svou úplnou osobitost, své mínění, vlastnictví i jméno jak v jednoženském, tak v mnohoženském manželství. S jejího stanoviska nezáleží proto tak tuze na tom, je-li jedno- či mnohoženství převládajícím společenským řádem.

Jednoženské manželství zůstává, jak tomu vždy bývalo, ideálem Islamu, ale pokládá se jen za ideál, jímž vlastně jest. V praxi je přísné jednoženství příčinou četných béd a

také některých vážných společenských nepřístojností, které jsou obecně známé. Islamský zákon usiluje o šťastné manželství a proto počítá se známými lidskými sklony a usnadňuje rozvod, kde hrozí rozvrat manželského štěstí. Toto usnadnění rozvodu, které nebylo v původním západoevropském jednoženském zákoníku, bylo zavedeno nyní z důvodů rozumnosti a lidskosti ve většině západních zemí. Zahrnuje však v sobě tolik veřejného pohoršení, že je samo o sobě sociálním zlem, kdežto v islamské formě rozvodu tomu tak není. Mohu dodati, že šťastné manželství není řídnější mezi moslimy nežli mezi západními národy.

Mnohoženství není islamskou institucí. Je to ústupek učiněný vznětlivé lidské přirozenosti. Koran ho nepřikazuje, ale doporučuje je v určitých poměrech jako prostředek k ochraně opuštěných žen (na př. po válce). Mnohoženství se málo praktikuje v dnešním moslimském světě, ale jeho povolení trvá, aby dosvědčovalo pravdu, že manželství bylo zřízeno pro muže a pro ženu, a nikoli muž a žena pro manželství.

Islam pokládá muže za naprosto odpovědného za nakládání se ženou. Odpovědnost a slušnost jsou sloupy islamské mravnosti a klenba, kterou nesou, připouští svobodu — nejvyšší svobodu — která se srovnává s lidským štěstím a blahem. Svoboda Západu po této stránce zdá se nám moslimům, jako by byla překročila meze slušnosti, a to nás přivádí k otázce: odloučení pohlaví. Je-li pravda — jak hlásají zastánci ženských práv v Evropě a v Americe — že ženy jsou skutečně šťastnější mezi sebou v denním životě a že jsou schopny pokroku spíše jako pohlaví nežli v přísné podřízenosti mužům, pak islamský řád, který činí ze ženy vládkyni v jejím okruhu působnosti, nepřičí se lidské přirozenosti. Jestliže je postaráno o udržení lidského rodu a jestliže poměr ženy k muži a blízkým příbuzným je stejně něžný jako na Západě, společenský život žen se naproti tomu pohybuje jen mezi ženami. Není tu »společných koupání« ani dancingů ani flirtu ani veřejného vystupování. Nic však nebrání ženám, aby se staly doktorkami, právníky, soudci, kazatelkami; musí se však vzdělávati v ženských kolejiích a provozovati praxi jen mezi ženami. Žádný opravdový moslim neodepře jim možnosti vzdělání ve smyslu příkazů Prorokových. Západní nazírání na ženskou otázku je zcela odlišné od nazírání islamského. Ženy na Západě musily zápasiti za uznání své legální a občanské existence, která byla povždy uznávána Islammem.

Občas se vytýká islamské soustavě skutečnost, že rodiče volí manžela pro svou dceru která by měla voliti sama. Tento obyčej není zvláštností Islamu, je to obyčej mnoha evropských zemí. Všude se má za to, že mladá dívka, která si zvolila muže, kterého si rodiče nepřejí, přejímá na sebe nebezpečí

možného zklamání. Na druhé straně žádný moslim by nežádal od své dcery, aby zůstala u muže, kterého nemiluje. Vezme si ji raději zpět k sobě. Kdykoli moslimové přemýšlejí o ženské emancipaci, islamský ideál musí vždy jim tkvít na mysli, neboť jinak zbloudí za něčím, co jim nemůže být vodítkem. Zároveň musíme být pamětlivi toho, že pravidla Koranu nejsou ztrnulá, nýbrž dynamická, že Koran, zákon laskavosti, jest vyš-

ší nežli pravidla stanovená v kterékoli době a že práva ženy zvyšují její odpovědnost. Islamským zákonem pro ženu — jako pro muže — jest spravedlnost, metou Islamu je všeobecné lidské bratrství, které nevyklučuje, nýbrž musí zahrnovati stejně i metu všeobecného sesterství. Těto mety nelze dosáhnouti, pokud bude postavení ženy takové, jaké je dnes na Východě či na Západě.

Šejch Jusuf El-Digvy, profesor al-azharské university v Kahýře:

Osobnost Mohamedova.

Není to náhoda, že byl Mohamed nazván nejlepším, nejslechetnějším a nejstatečnějším z lidí. Byl svrchovaně tolerantní a trpělivě snášel pronásledování svých nepřátel. Lež mu byla největší ohavností. Vyhýbal se a projevoval úplnou nevšímavost každému z vlastních lidí, kdo se dopustil lži, a znova s ním mluvil teprve tehdy, když provinilec dal najevo upřímnou lítost. Když hleděl k obloze, říkával: »Ó vládce srdcí! Utvrd mě srdce v poslušnosti k Tobě!« Protože znal vřikavost a nedůslednost lidského srdce, často opakoval: »Při Bohu, který je vládcem lidských srdcí!«

Byl mlčenlivý a velmi zřídka se smál. Jeho štědrost a laskavost získávaly mu náklonnost všech, kdož byli kolem něho. Dotazoval se sluhy, potřebuje-li něčeho, a nikdy slovem ani skutkem neublížil svým lidem. Nikomu neoznamoval smutných zpráv. Dával hojnou almužnu chudým, navštěvoval je, chodil k lůžku nemocných, projevoval jim svou bezmeznou vlídnost a účastnil se jejich pohřbu.

S milou a laskavou tváří hleděl na nejhoršího hříšníka, aby ho pro sebe získal. Jeho mysl se často zaměstnávala Bohem. Neliboval si nikdy v prázdné řeči a dlouho se modlival. Vdovy, chudí i otroci nikdy se marně nedovolávali jeho pomoci, neboť nikdy jí neodmítl ani se nezdráhal jíti s nimi a pomoci jim, v čem potřebovali. Byl svrchovaně shovívavý, spravedlivý a ctnostný. Nikdy se rukou nedotkl nějaké ženy, leda že to byla jeho manželka nebo blízká příbuzná. Byl velmi skromný a nenáročný. Byl vznešeně klidný, nikoli však hrdý, byl výmluvný, ne však hovorný a především velice bodrého vzezření a docela lhostejný ke všem světským věcem.

Sedával ve společnosti chudých a dělil se o jídlo s nuznými a pocestnými. Ctil zbožné a vyhledával ušlechtilé, aby si je připoutal přátelstvím. Podporoval své příbuzné, ale nikdy jim nedával přednosti před jinými, kteří byli potřebnější. Byl vyrovnané povahy a hněv nikdy neporušil jeho jasného klidu. Nikdy mu nebylo proti mysli vyslechnouti obhajobu kajčnickovu. Žertoval, ale nikdy nevyslovil nic, co by nebylo pravda. Nic nezaujalo nikdy jeho pozornost tolik jako zbožnost a nevyhnutelné zaměstnání, jímž

obstarával životní potřeby pro sebe a svou rodinu. Nepohrdal chudými pro jejich nouzi ani se nebál krále pro jeho moc a panství. Nikdy neoplácel zlé zlym, ale byl vždy ochoten přehlédnouti urážku a odpustiti pachatel. Láska a soucit byly význačnými jeho vlastnostmi. Nikdo se více nestaral o to, aby vyhledával prospěch a blaho lidí. V jeho přítomnosti se hlasitě nemluvalo, neboť vzbuzoval uctívou bázeň v srdcích těch, kdož s ním přicházeli do styku. Byl štědrý a jeho shovívavost neznala mezí ani tehdy, když se mu nejvíce vytýkala. Jeho způsoby a hlas byly upřímné a povzbudivé. Vnukal úctu každému, kdo ho jen zahlédl a hlubokou náklonnost každému, kdo ho poznal.

Měl ve zvyku říkávati svým žákům: »Ať mi nikdo z vás nedonáší špatné zprávy o jiných, neboť si přeji přicházeti k vám prost všech předsudků.« Vypytał se lidí na ty, jež znají, a nikdy neopominul pochváliti dobré a odsouditi špatné. Byl milý k svým druhům a byl jim vlídně nakloněn. Nikdy o něm nebylo slyšeti, že by byl hrubý nebo uštěpačný, nikoho nezlehčoval ani na jiných nevyhledával chyb nebo poklesků. Jedl skrovně a jednou prý pravil: »Jen několik soust stačí člověku k udržení těla.« Když přicházel domů, dotazoval se: »Máte něco k jídlu?« a kdžvž nebylo nic, což se nezřídka stávalo, říkával: »Dnes se postím.«

Když byl popuzen k hněvu a stál, měl ve zvyku si sednouti, a když seděl, nahnul se vždycky, aby tak utlumil své city. Ve své štědrosti nikdy nemyslel na sebe a nešetřil pro zítřek. Sotva kdy řekl »ne« na něčí prosbu. Byl-li požádán, aby učinil něco, proti čemu neměl námitek, odpovídal ihned »ano«, ale nechtělo-li se mu to učiniti, odmlčel se. Celý jeho život byl zasvěcen přemýšlení o Bohu a za všech příležitostí vyslovoval Boží jméno. Brával unaveného pocestného za sebe na koně. Jídal na zemi a nikdy neodmítl pozvání od otroka. Měl ve zvyku naklánět džbán živnívé kočce, aby se mohla napít a tolik se obdivoval tomu, kdo s pozorností obsluhoval své přátele, že ho chválil a modlil se za něho. Sám si dožil ovci a sám si obstarával všechny své potřeby. Budíval se v noci a stál celé hodiny v modlitbě, takže mu nejednou nohy napuchly.

Nejlepší jídlo bylo mu to, jehož se účastnilo hodně lidí. Nikdy si neponechal nic z peněz, které se k němu dostaly, a říkával při tom: »I kdybych měl horu zlata, nechtěl bych si nechat ani jediný peníz z toho, leda že by byl věnován věci mé víry«. Jako důkaz Mohamedovy pokory a nezištnosti budiž uvedeno, že když zemřel, jeho štít byl již v zá-

stavě, aby měla jeho rodina být z čeho živa. Po celý život se spokojoval nejmenší měrou potřeb, pokud jde o ošacení, stravu a obydlí, a všeho ostatního se zříkal, ačkoli mohl žít v blahobytu a nádheře, kdyby si byl přál.

Takový byl Mohamed, prorok Islamu, pokorný a skromný v životě i smrti.

Výroky Mohamedovy

V Islamu není klášternictví.

Napomínejte své ženy s vlídností.

Bijete svou ženu jako otrokyni? To nesmíte činit.

Muavijah ben Hajdah pravil: Ó, Boží vyslanče, jaké mám povinnosti ke své ženě? Mohamed odpověděl: Dávati jí najíst, když sám jíš, a odívati ji, když se ty odíváš, a nebíti ji do tváře ani jí spílati ani se s ní rozváděti v nevoli.

Nejdokonalejší moslim jest ten, kdo je nejlepší povahou, a nejlepší z vás jsou ti, kdo nejlíp zacházejí se svými ženami.

Mohamed stál uprostřed zástupu svých druhů a přišel velbloud a poklekl před ním. Tu pravili: Ó, Boží vyslanče, zvířata a stromy tě uctívají a je tedy slušné, abychom tě i my

uctívali. Nato řekl Mohamed: Uctívejte Boha a mějte ve vážnosti svého bratra, to jest mne.

Rozvod je věc zákonná, ale Bohu není milo.

Odpouštějte svým sluhům sedmdesátkrát denně.

Těm sluhům, kteří se vám líbí, dávejte jíst, co sami jíte; a odívejte je, jako sebe odíváte, ale propusťte ty, s nimiž nejste spokojeni, a netrestejte Božích tvorů.

Mám vám říci, kdo jsou mezi vámi nejhorší? Ti, kdo jídají o samotě, bijí otroky a nedávají almužny.

Kdo věří v Boha a v příští život (t. j. moslim), musí ctít svého hosta; kdo věří v Boha a v příští život, nesmí znepokojovati své sousedy; věřící má užívati jen dobrých slov, jinak raději mlčeti.

Z P R Á V Y

Valná hromada Moslimské náboženské obce pro Protektorát Čechy a Morava vykonána byla v neděli dne 12. března t. r. v kavárně »Dali-borka« v Praze IV.

Postavena byla jen jedna kandidátka odstupující Rady, která byla jednomyslně zvolena. Následkem této volby zvoleni byli pro další funkční období:

rajs el Medžlis — předseda Mehdi ben Zapletal,
najib el rajs — místopředseda Mehmed Mahinić,
emín sendúk — pokladník JUC.

Ahmed V. Poláček,
vekil — jednatel Hadži M. A. Brikcius,

imam — Salih Hadžiosmanović,
I. přísedící MUDr. Omar J. Lhota,
II. přísedící Jasa Sirri.

Pro trvalou nepřítomnost I. přísedícího Rady, který dluží služebně trvale mimo Prahu byl zvolen jeho zástupcem Šefik Kević.

Revisory zvoleni byli:
Aziza Brikciusová a
Sulejman Šehović.

Mohamed Ali Šilhavý dojel šťastně do Kahýry a byl zapsán na Al-Azharské universitě k studiu theologie. Sluší se zejména vzpomenuiti vzácné námahy a péče H. E. E. Al-lamaha-Al Fazil Šejcha Muhammada Mustafy Al-Maraghi, rektora university Al-Azhar a Abd-ul-Hamida Šejcha Táhira, ředitele balkánské sekce této university, kteří našeho Mohameda Aliho Šilhavého přijali a umožnili mu studium theologie na Al-Azharské universitě v Kahýře.

Mohamed ben Salim el Bihani, student theologie na Al-Azharské universitě v Kahýře, yemenského původu, osobně známý s vekilem obce z Džibuti, zaslal obci své nejlepší pozdravy a přání všeho zdu.

Pro cesty do zemí, obydlených Araby, doporučujeme vřele českoarabský slovník, který sestavil a vydal profesor Ing. Václav Zelenka. Tento slovník jest jedinečný v české řeči a jest skutečně nepostrada-

telný pro každého, kdo po prvé přichází do Orientu a chce se stýkat s Araby, aniž by při tom používal cizáckých jazyků. Velká přednost slovníku jest v tom, že přihlíží zejména k řeči mluvené kolem Středozemního moře. Slovník zašle na požádání redakce tohoto listu za K 27.— a porto.

Na misijní fond NOM laskavě přispěli: MUDr. Omar J. Lhota K 45.—

Hadji Association v Los Angeles USA, se kterou jsme již delší dobu ve spojení a jejíž hlavním programem jest boj proti bezpráví, páchanému na moslimech v Asii, Africe a na ostrovech a zároveň i neúprosný boj proti sektářství v Islamu, propaguje všeislamský kongres v saúdské El Džeddah, který by radikálně odstranil všechny tyto bledstivé problémy.

Představitel Asociace, americký moslim Glick Selim zaslal naší obci jako svůj zekát 2.— dolary na misijní fond NOM.

V Praze, dne 10. března 1959. Majitel a vydavatel: El Ittihad el Islami, Moslimská náboženská obec pro Čechy a Moravu, ústředí v Praze XIX., tř. kr. Alexandra 20. Odpovědný redaktor H. Mohamed Abdallah Brikcius. Vychází měsíčně. Předplatné K 10.— ročně. Používání novinových známek povoleno výnosem Red. pošt. a telegrafů v Praze č. j. 75.860/IIIa-57 ze dne 22. dubna 1957 a č. 9154/VII, ze dne 24. ledna 1955. Dohlédací poštovní úřad Praha 47. — Tiskne V. Palásek a Frant. Kraus, Praha I-159.